

SUMMARY

Museums and Interactive Multimedia

by Jadranka Vinterhalter

New technologies - multimedia and their application in museums were the main theme of the 6. International Conference of MDA and of the 2. International Conference on Hypermedia and the Interactivities in Museum ICHIM '93, which convened in Cambridge from 20 to 24 September 1993. The conference was attended by 310 participants from 31 countries. A comprehensive report containing almost all contributions was published. Many different projects in multimedia were presented in order to demonstrate the wide range of use of new technologies in museums, such as guiding visitors through permanent displays, presentation of collections which can be only partly displayed in permanent exhibitions, presentation of objects in their original nonmuseal environment, etc. The author focuses on various issues to be examined by the museums before deciding to launch a multimedia project.

Ana Garvas-Delić, computer expert of Museum Documentation Centre and Jadranka Vinterhalter, curator of MDC of Zagreb were the only attendants from Croatia and contributed their paper "Hypertext and Museum Documentation" to the section "The Influence of Multimedia on Museum Profession". The author draws the conclusion that museum professionals in Croatia should continue to keep in touch with the projects conceived by their international colleagues in spite of the present socioeconomical situation which prevents them to launch similar projects.

KONGRES ICAMT/ICOM-ov KOMITET ZA ARHITEKTURU I MUZEOLŠKE TEHNIKE, BARCELONA

13. DO 17. PROSINCA 1993.

Jasna Galjer

Muzej za umjetnost i obrt
Zagreb

Barcelona pripada danas rijetkom tipu gradova koji već na prvi pogled osvajaju svojom osobnošću i ljepotom, da bi nakon boljeg upoznavanja ostavila još bolji dojam, poput svjetlacava mozaika čiji se paralelni svjetovi mijenjaju od sata do sata.

Njezina čitava dvije tisuće godina duga povijest doslovce je projicirana u sadašnjosti, jasno ispisana na ulicama, kućama, trgovima, parkovima pa i licima ljudi. Tradicija teškog rada, inicijative i kreativnosti naslijeđena davno od ribara i pomoraca u sretnom spoju s mediteranskom otvorenošću vjerojatno su najviše zaslužni faktori nevjerojatne vitalnosti Barcelone i njezina očitog procvata.

Pri tome je boja novca sveprisutna u tonovima koji ne iritiraju agresivnošću, nego imponiraju raznolikošću, s tim da uvijek zadržavaju i primjerene oblike i funkciju.

Jedan od glavnih primjera za to pruža najjači katalonski bankarski koncern "La Caixa", čiji se logo može sresti u najrazličitijim situacijama. Tako su čuvena remek djela arhitekture Antonija Gaudija Casa Mila i Casa Batllo već obnovljeni, a Palača Guell se upravo uređuje zahvaljujući investicijama "La Caixa", koja je uz to preuzela i kompletnu brigu o održavanju ovih, kao i mnogih drugih značajnih spomenika kulture u gradu, dostupnih tako i običnim posjetiocima. Drugi, jednako uspješan model pametnih ulaganja u kulturu su muzeji pod okriljem istoimene fondacije, poput Muzeja znanosti, inače jednog od najbolje opremljenih i najzanimljivijih svoje vrste, jedinstvenog i po tome što temu tretira kao zabavu (i to dobru).

Poput svojedobno velikih svjetskih izložaba održanih u Barceloni 1888. i 1929. godine, koje su svaka na svoj način obilježile njezin daljnji razvoj, i Olimpijske igre iz 1992. označavaju prekretnicu čiji su tragovi vidljivi na svakom koraku, od novog aerodromskog zdanja, koje se poput jedne od glavnih gradskih arterija, ulice Diagonal, proteže između mora i Barcelone, sve do brojnih kazališta, koncertnih dvorana i muzeja koji se grade i preuređuju prema projektima trenutačno najuglednijih svjetskih arhitekata, kao što su Richard Meier i Gae Aulenti.

Ta i takva sredina pokazala se upravo idealnom za Kongres muzejskih stručnjaka za arhitekturu i muzeološke tehnike ICAMT, održan u Barceloni od 13. do 17. prosinca 1993. Više od stotinu sudionika okupilo se da bi raspravljalo o intrigantnoj temi "Stara arhitektura - novi muzeji". Skup je to zanimljiviji jer je kompleksnost odnosa starog i novog, ne samo u arhitektonici muzeja, jedan od ključnih aspekata i problema njihove funkcije uopće. Naročito danas, kada se ove institucije nalaze više nego ikada ranije suočene s izazovima i odgovornostima čuvara tradicije čije su vrijeme i prostor bar jednako toliko pored prošlosti i stvar budućnosti.

Ova i slične formulacije polazište su većine teza koje su se mogle čuti na Kongresu, usprkos popriličnim razlikama u tzv. objektivnim okolnostima iz kojih su pojedine od njih dolazile.

Poznati katalonski arhitekt Ignasi Sola Morales interpretirao je ovu temu sintezom teorije i prakse, arhitekture i muzeologije. Pri tome kulturološka definicija određuje instituciju Muzeja podjednako u smislu dokumenta i estetskog objekta, koji iako duboko ukorijenjen u vlastitom kontekstu, uvijek predstavlja i autentičnu (re)konstrukciju jedne priče, poput čuvene Malrauxove fikcije imaginarnog muzeja bez stvarnih granica. Drugim riječima, muzej se smatra eksponatom za sebe.

Do sličnih zaključaka došla je i Margaret Hall, renomirani dizajner British Museuma, koja je također analizirala osnovnu dilemu je li muzej prvenstveno estetski objekt čiji se integritet mora u svakom detalju dosljedno poštovati, dokument koji treba sačuvati, ili tek siva neutralna pozadina novim izložbama. Govoreći iz iskustva od nekoliko desetljeća u najvećoj britanskoj muzejskoj instituciji, čiji je opseg već gotovo mastodontskih razmjera, gđa Hall je otvoreno izložila niz problema vezanih uz povremene i stalne izložbe, kakvi su pitanja manipulacije posjetiocima, pri čemu nije zaobišla ni neka neugodna pitanja o dopuštenim i nedopuštenim sredstvima za postizanje tog cilja. Također, samo na prvi pogled duhovitim pokazao se i katalog poželjnih stvari tiskan paralelno s onima koje svakako treba izbjegavati u oblikovanju muzeja. Za konstruktivnu razmjenu informacija i iskustava, koja je glavni razlog ICOM/ICAMT-a, autori te top-liste ponudili su previše podataka o prvoj, a premalo o drugoj kategoriji da bi popis bio uvjerljiv.

Iako je muzej u prvom redu kuća za izložene predmete, on je i interijer kulture koju predstavlja, odraz njezina odnosa prema sebi i drugima. Kao takav, on je podjednako dokument i estetski objekt s vlastitom vrijednošću, koji doživljavamo pozitivno ili negativno. Osim što je zadužen za čuvanje svojeg sadržaja, muzej ga također i mijenja, rekonstruirajući uvijek nove priče. S aspekta arhitekture to je, naravno, vrlo riskantna i za suvremene intervencije previše složena situacija. Takav je primjer Picassova muzeja u Barceloni u neprimjerenu prostoru triju srednjovjekovnih gradskih palača, s kojim su izložci, koncept postava, a time i posjetitelji u neprestanom konfliktu, toliko zbunjujućem da je kretanje dvoranama postava nije moguće bez dodatne signalizacije. Nasuprot tome su, srećom, brojni primjeri vrlo suptilnih manipulacija prostorom i sadržajem, poput čuvenoga Muzeja srednjovjekovne i moderne umjetnosti Castelveccchio (arhitekt Carlo Scarpa) u Veroni, gdje je potencijalni sukob staroga i novoga majstorski pretvoren u sintezu. Ako bi trebalo izdvojiti najprovokativnije od svega što se moglo čuti i vidjeti na ovom skupu, koji je okupljanjem stručnjaka sa svih strana još jednom potvrdio da muzeji, usprkos nekim trendovima destrukcije, još uvijek više-manje uspješno egzistiraju na svim kontinentima, tada bi to svakako bili eksperimenti s umjetnom zbiljom. Riječ je o potpuno novim mogućnostima komunikacije, o kojima je govorio Derrryk de Kerkhove. Zasad još samo u okviru McLuhan programa pri Sveučilištu Toronto, ali vjerojatno vrlo skoro i u "slobodnoj prodaji", naći će se novi oblici primjene videa koji otkrivaju dosad nepoznate mogućnosti, radikalno mijenjajući iskustveno poimanje muzeja i njihovih fundusa.

Oni sada postaju dostupni pomoću daljinskog upravljanja, u umjetnoj realnosti koja gledaoca u jednoj varijanti pretvara u posjetioca koji slobodno šeta po muzejskom prostoru, čije su sve četiri dimenzije otvorene na ekranu pred njim, tako da može sam birati smjer i brzinu kretanja ili povećati detalj predmeta koji želi razgledati. U drugoj je alternativni razina komunikacije s umjetničkim djelom već posve blizu onome što se svojedobno zvalo science fiction. Naime, u filmu A. Kurosawa "Snovi" gledamo čovjekov izlet kroz žitna polja čuvene Van

Goghove slike. Sudeći ne samo po burnim reakcijama auditorija koji je po vokaciji sve samo ne sklon spontanom izražavanju oduševljenja, nije riječ samo o snu koji se pravi stvarnim, već o pravim revolucionarnim pomacima u sveukupnoj medijskoj kulturi, kakav su svojedobno predstavljali pojave televizije i kompjutera.

Međutim, kao i svaka druga vrlo nova tehnologija, i ova uz lice ima i ne tako blistavo naličje, odnosno posljedice koje se danas mogu samo naslućivati. Njihova krajnost je muzej sveden na prašnjavi relikta na samim marginama kolektivnog sjećanja.

U međuvremenu, valja im omogućiti da prežive i razaranja druge vrste, od ekoloških do ratnih. Zbog toga je UNESCO, iako možda ne brzinom kojom bismo to na ovim prostorima mogli poželjeti, reagirao na uništavanje spomenika u ratu pokretanjem sankcioniranja svakog namjernog razaranja kulturne baštine kao ratnog zločina. Time bi muzeji i njihovi fundusi konačno mogli dobiti odgovarajući status ne samo moralne nego i pravne zaštite. Ovim su projektom obuhvaćeni propisi u rasponu od međunarodnog registriranja muzeja kao zaštićene kulturne baštine do konkretnih uputa za evakuaciju. Na završnoj skupštini Kongresa u Barceloni ICAMT je jednoglasno podržao ovu inicijativu, koja bi nakon prihvaćanja u svim sekcijama ICOM-a trebala postati aneks Haaške konvencije. Nadajmo se, djelotvoran.

Primljeno: 31. 5. 1994.

*Museo de Navarra, Pamplona, Španjolska
Zanimljiv spoj suvremene skulpture i stare arhitekture*

Ulaz u Museo de Navarra, Pamplona, Španjolska
Arhitekti Garcés & Soria su poštovali šest stoljeća star "arhitektonski kolaž"

SUMMARY

The Congress of ICAMT/ICOM Committee for Architecture and Museums Tehniques

by Jasna Galjer

The congress of the professionals in the field of architecture and museological technology ICAMT convened in Barcelona from 13 to 15 January 1993. The Congress was attended by about 100 participants who

discussed a very intriguing theme "Old architecture - new museums". The complex relations between old and new as one of the essential aspects of museum function today was explored in numerous lectures. The closing assembly of the Congress in Barcelona ICAMT supported the initiative by the UNESCO to sanction the devastation of cultural heritage as a war crime, which will become an integral part of the Hague Convention after being accepted by all ICOM sections.